

Asia: VN/27452/2020/

Työryhmän mietintö julkisuuslain ajantasaistamisesta

Yleisperustelut sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Huomionne yleisperusteluista sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys -jaksosta (mietinnön jaksot 2-5 ja 10)?

Julkisuuslakia on tarpeenmukaista selkeyttää, yhdenmukaistaa ja ajantasaistaa vastaamaan kokonaisuudessaan nykyhetken ja muuttuneen yhteiskunnan tilannetta. Sähköistä toimintaympäristöä säätelemään luodaan jatkuvasti uutta lainsäädäntöä, jolloin julkisuuslakia tulee yhteensovittaa tähän viitekehykseen. Tämän johdosta kyseessä olevan lakiuudistuksen perustelut ovat kannatettavia.

Soveltamisalan laajentamista koskevat ehdotukset

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Julkisuus periaatteena muodostaa osaltaan hyvää hallintoa ja lisää prosessien läpinäkyvyyttä suhteessa kaikkiin osapuoliin. Soveltamisalan laajentamisella voi olla hallinnollista työtä lisäävä vaikutus, mutta toisaalta soveltamisalan laajentaminen voi turvata myös järjestämisvastuullisen viranomaisen toimintaa. Kuten mietinnön kohdassa 2.2.1 on tunnistettu, uudistuksen näkökulmasta on ongelmallista, ettei julkisen hallintotehtävän käsite ole yksiselitteinen. Esitämme pohdittavaksi, tulisiko laissa määrittää ne julkiset hallintotehtävät, joihin lakia sovelletaan.

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisyhteisön määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Ratkaisulla on todennäköisesti suhteessa yhteisöihin ja säätiöihin hallinnollista työtä lisäävä vaikutus, mutta hyvänä puolena sen voi katsoa tukevan viranomaisen toiminnan julkisuutta.

Minkälaisia erilaisia turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia arvioitte mietinnössä ehdotetulla julkisuuslain soveltamisalan laajentamisella olevan? Ovatko voimassa olevan julkisuuslain salassapitoperusteet riittävät suojaamaan tietoja, joita on ehdotuksen mukaan soveltamisalan piiriin uutena tai laajemmin tulevien toimijoiden hallussa? Onko organisaatiollanne hallussa tietoja, joiden salassapito olisi

välttämätöntä esimerkiksi turvallisuusnäkökohtien vuoksi eikä niiden salassapito ole mahdollista voimassa olevassa laissa tai erityislaeissa säädettyjen salassapitoperusteiden perusteella?

Mikäli julkisuuslain soveltamisalaa laajennetaan, myös salassapitoperusteita tulee tarkastella lainsäätäjän näkökulmasta siten, että viranomaiselle mahdollistetaan nyky-yhteiskunnassa riittävä turvallisuuden taso. Julkisuuden mahdollisen lisäämisen vastapainona myös viranomaisen asiakirjojen väärinkäyttöä tulee ennaltaehkäistä.

Hyvinvointialueen järjestämisvastuu huomioiden hyvinvointialueella esiintyy jatkuvasti käytännön soveltamistilanteita, joissa salassapitoperusteiden sisältämää intressipunnintaa tulee tehdä, mutta ei ole sinänsä perusteltua nähdä, että saman järjestämisvastuun perusteella hyvinvointialueen määräysvallassa olevalla yhteisöllä tai säätiöllä olisi hyvinvointialueesta poiketen sellaista tietoa, jonka salassapitoa ei voisi toteuttaa myös hyvinvointialueelle nykyisellään mahdollistettujen perusteiden nojalla.

Muut mietinnön ehdotukset

Olisiko muilla kuin lain soveltamisalaa laajentavilla ehdotuksilla organisaatione näkökulmasta turvallisuusvaikutuksia ja minkälaisia nämä vaikutukset olisivat?

Nopeasti muuttuneen turvallisuustilanteen takia hyvinvointialue joutuu arvioimaan jatkuvasti tietojen turvaluokittelun ja julkisuuden välillä. Totta on, että julkisuus lisää luottamusta viranomaistoimintaa kohtaan, mutta samaan aikaan tulee muistaa, että tässä turvallisuustilanteessa hyvinvointialue tuottaa jatkuvasti suunnitelmia ja tietoja liittyen yhteiskunnan kriittisten toimintojen valmiussuunnitteluun sekä turvallisuuteen. Hyvinvointialueen omien tietojen lisäksi suunnitelmissa esiintyy myös muiden toimijoiden, kuten kaupunkien kriittisiä tietoja. Suomessa on pitkät perinteet tuottaa viranomaistoiminnasta julkista tietoa toiminnan läpinäkyvyyden takia. Tämän ohelle ei olla muistettu arvioida tiedon julkisuuden haittapuolia yhteiskunnan turvallisuuden ja varautumisen näkökulmasta. Tällä hetkellä kyseisiä tietoja kohtaan kohdistuu erittäin laajaa kiinnostusta ulkopuolisten tahojen ja valtioiden toimesta. Tietoja kerätään erilaisista lähteistä ja vaikka jokin yksittäinen tieto ei vielä ole uhka itsessään, syntyy siitä riskejä, kun tietoja yhdistetään. Tästä syystä hyvinvointialueella joudutaan miettimään yhä tarkemmin esimerkiksi erilaisten työryhmien muistioiden tai yhteistoimintasopimusten luokittelua TL4-tason materiaaliksi.

Koska julkisuusperiaatteen toteuttaminen turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvissä asioissa on tästä näkökulmasta jäänyt pitkälti hyvinvointialueiden oman päätäntävällän varaan, tulisi asiaan saada myös valtakunnallinen linjaus.

Lakiehdotus ja säännöskohtaiset perustelut

Huomionne luvuittain lakiehdotukseen ja sitä koskeviin säännöskohtaisiin perusteluihin?

1 luku

Esitetty tukee osaltaan julkisuuden toteutumista viranomaisen toiminnassa.

2 luku

8 §:ssä osajulkisuuden osalta määritetty selkeyttä lain rakennetta ja hahmotettavuutta.

3 luku

Julkaisemisen ja julkisen käsitteiden selkeyttämistä pidetään kannatettavana ja "tiedonsaantioikeuden alkamisajankohdan" säätämisestä "julkiseksi tulemisen" sijaan.

4 luku

15 §:n sääntely selkeyttää julkisuusperiaatteen ja henkilötietojen suojan välistä suhdetta ja sääntelyä pidetään kannatettavana selkeytyksenä.

5 luku

Luku selkeyttää ja korostaa viranomaisen julkisuusperiaatetta, jonka toteutumista tulee myös aktiivisesti edistää viranomaistoiminnassa.

6 luku

Pidetään kannatettavana sääntelyn selkeyttämistä ja sanamuotojen yhdenmukaistamista.

7 luku

Sääntely vastaa pitkälti voimassa olevaa sääntelyä ja ehdotettuja muutoksia pidetään kannatettavina.

8 luku

Ehdotettua sääntelyä pidetään selkeyttävänä ja kannatettavana.

Muut huomiot

Muut mahdolliset huomionne?

-

Tuovinen Tiia
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue